ผลกระทบของกลไกควบคุมการดำเนินงานของผู้บริหารต่อผลการดำเนินงานของสถาบันการเงิน

นาย ณัฐ รัตติธรรม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นล่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2541 ISBN 974-332-582-4 ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2 5 N.A. 2544

EFFECT OF CORPORATE GOVERNANCE ON PERFORMANCE OF FINANCIAL INSTITUTIONS

Mr. Nat Rattidham

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Economics in Economics

Department of Economics

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-332-582-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ผลกระทบของกลไกควบคุมการดำเนินงานของผู้บริหารต่อผลการ		
	ดำเนินงานของสถาบันการเงิน		
โดย	นาย ณัฐ รัตติธรรม		
ภาควิชา	เศรษฐศาสตร์		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โสตถิธร มัลลิกะมาส 		
บัณฑิตวิทยา	เลีย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน		
หนึ่งของการศึกษาหล	กักสูตรปริญญามหาบัณฑิต		
	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย (ศาสตราจารย์ นพ. ศุภวัฒน์ ชุติวงศ์)		
คณะกรรมการสอบวิเ	กยานิพนธ์		
	ประธานกรรมการ (รองศาสตราจารย์ ดร. จารุมา อัชกุล)		
	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โสตถิธร มัลลิกะมาส)		
	(ดร. สันติ ถิรพัฒน์)		
	(ดร. ชโยดม สรรพศรี)		

ณัฐ รัตติธรรม : ผลกระทบของกลไกควบคุมการดำเนินงานของผู้บริหารต่อผลการดำเนินงานของ สถาบันการเงิน (EFFECT OF CORPORATE GOVERNANCE ON PERFORMANCE OF FINANCIAL INSTITUTIONS) อ. ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. โสตถิธร มัลลิกะมาส , 110 หน้า. ISBN 974-332-582-4.

งานวิจัยนี้ศึกษาอิทธิพลของการควบคุมและตรวจสอบผู้บริหารโดยผู้ถือหุ้นและเจ้าหนี้ต่อผลการดำเนิน งานของสถาบันการเงินไทย โดยใช้แบบจำลองแบบ Fixed Effect ในการประมาณการ และใช้ข้อมูลในลักษณะ Panel ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ระหว่างปี พ.ศ. 2536-2540 และกลุ่มบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ระหว่างปี พ.ศ. 2536-2539 โดยใช้ค่า Tobin's Q แทนผลการดำเนินงานของบริษัท

จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่า โครงสร้างการถือหุ้นของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ประกอบด้วย ผู้ถือหุ้นใหญ่ 60-65 เปอร์เซ็นต์ ผู้ถือหุ้นใหญ่ประเภทสถาบัน 50-60 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่ในกลุ่มบริษัทเงินทุน หลักทรัพย์มีผู้ถือหุ้นใหญ่ 63 เปอร์เซ็นต์โดยมีแนวโน้มคงที่ และมีผู้ถือหุ้นใหญ่ประเภทสถาบัน 55-45 เปอร์เซ็นต์ซึ่งมี แนวโน้มลดลง และขนาดผู้ถือหุ้นใหญ่ประเภทสถาบันการเงินในกลุ่มบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เท่ากับครึ่งหนึ่งของผู้ถือ หุ้นใหญ่ทั้งหมด ในขณะที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์มีผู้ถือหุ้นใหญ่ประเภทสถาบันการเงินประมาณหนึ่งในสี่ของผู้ถือหุ้น ใหญ่ทั้งหมด

ผลการศึกษาในกลุ่มธนาคารพาณิชย์พบว่าขนาดผู้ถือหุ้นใหญ่ ขนาดผู้ถือหุ้นใหญ่ประเภทบุคคล ขนาด ผู้ถือหุ้นใหญ่ประเภทสถาบัน และสัดส่วนหนี้สินเงินกู้ต่อมูลค่าบริษัทมีอิทธิพลทางบวกต่อผลการดำเนินงานอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติ นอกจากนั้นพบว่าขนาดผู้ถือหุ้นประเภทสถาบันการเงินไม่มีบทบาทต่อผลการดำเนินงานของสถาบัน การเงินไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนในกลุ่มบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ พบความสัมพันธ์ในแง่ลบระหว่างขนาดผู้ถือหุ้นใหญ่ประเภท สถาบันการเงินในประเทศและผลการดำเนินงานของบริษัท นอกจากนี้ยังพบว่าขนาดบริษัทมีอิทธิพลด้านลบต่อผลการ ดำเนินงานของกลุ่มบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ในขณะที่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีอิทธิพลด้านบวกต่อผลการ ดำเนินงานของทั้งกลุ่มธนาคารพาณิชย์และกลุ่มบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์

ดังนั้นนโยบายและมาตรการส่งเสริมบทบาทของผู้ถือหุ้นใหญ่ และการเข้มงวดในเรื่องการถือหุ้นของ ธนาคารพาณิชย์ในสถาบันการเงินอื่นๆ อาจมีส่วนช่วยในการพัฒนาการควบคุมและตรวจสอบผู้บริหารในสถาบันการ เงินไทย

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์	ลายมือชื่อนิสิต โปรี ซัสเต็สรรม
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา โภาพ บังวัก.พ.ศ
ปีการศึกษา ²⁵⁴¹	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

คำชี้แจงการพิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์

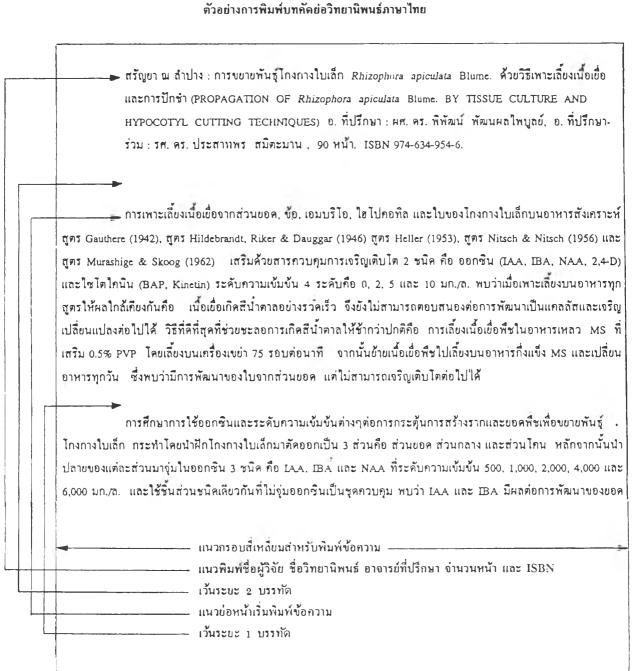
ให้ปฏิบัติดังนี้

- พิมพ์บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ ความยาวไม่เกิน 1 หน้า ลงในกรอบสีเขียวด้านหลังของกระดาษแบบพิมพ์บทคัดย่อฯ ที่บัณฑิดวิทยาลัยจะมอบ ให้เพียงแผ่นเดียวเท่านั้น (ดดัวอย่างข้างล่าง)
- ถ่ายสำเนาบทคัดย่อฯ ที่พิมพ์เสร็จแล้ว ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เรียงไว้หน้าบทคัดย่อของดันฉบับวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ทุกเล่ม
- ส่งกระดาษแบบพิมพ์บทคัดย่อฯ (ซึ่งได้พิมพ์บทคัดย่อฯ เรียบร้อยแล้ว) พร้อมด้วยสำเนา 1 ชุด ที่งานมาตรฐานการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย ในวันส่งดันฉบับวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

ข้อแนะนำ

- ี้ เพื่อป้องกันการผิดพลาดหรือซำรุด นิสิตควรทดลองพิมพ์ บทคัดย่อฯ ในกระดาษ A4 ซึ่งตีกรอบเท่าตัวอย่างให้ถูกต้องก่อนพิมพ์ลงด้านหลัง ของกระดาษแบบพิมพ์บทคัดย่อ
- 2. การพิมพ์ ชื่อผู้วิจัย ชื่อเรื่องภาษาไทย-อังกฤษ ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา จำนวนหน้า การเว้นระยะ การเว้นบรรทัด ให้ดูตัวอย่างข้างล่าง (ชื่อ ยศ ให้พิมพ์ต่อท้ายชื่อสกุลของผู้วิจัยคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค *,*)

ตัวอย่างการพิมพ์บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภาษาไทย

เบาเรียกบัญหนุลัดผู้สุริทย์กับกระกร ค่องเสยก็กรีก โดยีกามผู้เยลียร

3970518029: MAJOR ECONOMICS KEY WORD:

CORPORATE GOVERNANCE / AGENCY PROBLEM / FINANCIAL INSTITUTIONS

NAT RATTIDHAM: EFFECT OF CORPORATE GOVERNANCE ON PERFORMANCE OF

FINANCIAL INSTITUTIONS. THESIS ADVISOR: ASSIST. PROF. SOTHITORN MALLIKAMAS,

Ph.D. 110 pp. ISBN 974-332-582-4.

The study is to investigate impacts of corporate governance on the performance of Thailand 's

financial institutions. We focus on the role of stockholders and creditors. We use the fixed effect model with

panel data, covering the periods between 1993 and 1997 data for bank sector and 1993 and 1996 for

finance sector. In addition, we adopt Tobin's Q as a proxy of companies' performance.

We first study the structure of stockholders of financial institutions. The 60-65% of banks major

stockholders. The percentage of institutional investors, which is about 50-60%, experiences an increasing

trend. For finance companies, major stockholders is stable at the level of about 63%. While the share of

institution holding, which is around 45-55%, shows a declining trend. Among major shareholders, the

percentages of equity holding by financial institutions are about 25% in banks and 50% in finance

companies.

In bank sector, we find that the size of major shareholders, both individual and institution major

shareholder, and the creditors have positive impact on banks' performance. However, the size of equity held

by other finance institution has no significant of the performance.

In finance sector, we find that size of equity held by domestic banks lead to a decline in the

performance of finance companies. In addition, the size of finance companies result in lower Tobin's Q.

Growth of overall economy shows a positive impact on the performance of banks and finance companies.

We conclude that policies or measures regarding promotion of major stockholders and

restrictions on bank stockholdings in finance companies may improve corporate governance of Thailand's

financial institutions.

ภาควิชา.....ECONOMICS ลายมือสื่อนิสิต

ปีการศึกษา..... 2541

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

คำชี้แจงการพิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์

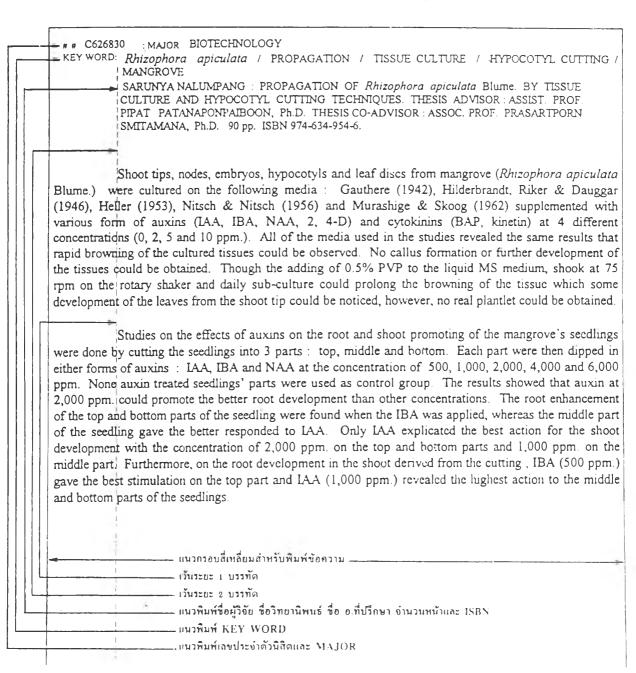
ให้ปฏิบัติดังนี้

- พิมพ์บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ ความยาวไม่เกิน 1 หน้า ลงในกรอบสีเขียวด้านหลังของกระดาษแบบพิมพ์บทคัดย่อฯ ที่บัณฑิดวิทยาลัยจะมอบ ให้เพียงแผ่นเดียวเท่านั้น (ดูดัวอย่างข้างล่าง)
- 2. ถ่ายสำเนาบทคัดย่อฯ ที่พิมพ์เสร็จแล้ว ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เรียงไว้หน้าบทคัดย่อของดันฉบับวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ทุกเล่ม
- ส่งกระดาษแบบพิมพ์บทคัดย่อฯ (ซึ่งได้พิมพ์บทคัดย่อฯ เรียบร้อยแล้ว) พร้อมด้วยสำเนา 1 ชุด ที่งานมาตรฐานการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย ในวันส่งดันฉบับวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

ข้อแนะนำ

- เพื่อป้องกันการผิดพลาดหรือชำรุด นิสิตควรทดลองพิมพ์ บทคัดย่อฯ ในกระดาษ A4 ซึ่งดีกรอบเท่าตัวอย่างให้ถูกต้องก่อนพิมพ์ลงด้านหลัง ของกระดาษแบบพิมพ์บทคัดย่อ
- 2. การพิมพ์ ชื่อผู้วิจัย ชื่อเรื่องภาษาไทย-อังกฤษ ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา จำนวนหน้า การเว้นระยะ การเว้นบรรทัด ให้ดูตัวอย่างข้างล่าง (ชื่อ ยศ ให้พิมพ์ต่อท้ายชื่อสกุลของผู้วิจัยคั้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค 📫)

ตัวอย่างการพิมพ์บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภาษาอังกฤษ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร. โสตถิธร มัลลิกะมาส อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ด้วยดีมาโดยตลอด รวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร. จารุมา อัชกุล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. ชโยดม สรรพศรี และ อาจารย์ ดร. สันติ ถิร พัฒน์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งทั้งสามท่านได้ให้ความกรุณาตรวจทานจนวิทยานิพนธ์ เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ท้ายนี้ ผู้เขียนใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ซึ่งสนับสนุนในด้านการเงินและ ให้กำลังใจแก่ผู้เขียนเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา และคุณ สายพิณ กล่อมตระกูล ซึ่งช่วยเหลือ และดูแลผู้เขียนในด้านต่างๆมาโดยตลอด รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ทุกคน

ณัฐ รัตติธรรม พฤษภาคม 2542

สารบัญ

		หน้า
บทคัด	ดย่อภาษาไทย	
บทคัด	ดย่อภาษาอังกฤษ	G
กิตติก	ารรมประกาศ	9
สารบั	ົ້າ ທູ	6
บทที่		
1 บท	นำ	٠,
	1.1 ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา	
	1.2 จุดประสงค์ของการศึกษา	2
	1.3 ขอบเขตของการศึกษา	Ę
	1.4 วิธีการศึกษา	(
	1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	-
	1.6 ความหมายของ Agency Problem	-
	1.7 โครงสร้างการศึกษา	Ş
2 วรร	ณกรรมปริทรรศน์และกรณีศึกษาปัญหาสถาบันการเงิน	11
	2.1 วรรณกรรมปริทรรศน์	12
	2.2 กรณีศึกษาปัญหาสถาบันการเงิน	19
	2.2.1 กรณีต่างประเทศ	20
	2.2.2 กรณีประเทศไทย.	27
	2.3 แนวคิดในการป้องกันและแก้ไข Agency Problem	38
3 วิธีก	าารศึกษา	45
	3.1 นิยามและคำจำกัดความ	45
	3.2 ขอบเขต	45
	3.3 แบบจำลอง	4
	3.4 วิธีประมาณการ	56
4 โคร	งสร้างผู้ถือหุ้นในระบบสถาบันการเงินไทย	60
	4.1 ภาพรวมของโครงสร้างผู้ถือหุ้นในระบบสถาบันการเงินไทย	61

สารบัญ(ต่อ)

4.2 วิเคราะห์สัดส่วนผู้ถือหุ้นและการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนผู้ถือหุ้นแต่ละ	
ประเภทในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ และกลุ่มบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์	64
4.3 วิเคราะห์สัดส่วนผู้ถือหุ้นและการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนผู้ถือหุ้นแต่ละ	
ประเภทในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่ยังสามารถดำเนินการอยู่ได้ และกลุ่ม	
ธนาคารพาณิชย์ที่ถูกปิดกิจการหรือถูกนำไปควบรวมกับสถาบันการเงิน	
อื่น	67
4.4 วิเคราะห์สัดส่วนผู้ถือหุ้นและการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนผู้ถือหุ้นแต่ละ	
ประเภทในกลุ่มบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ที่ยังสามารถดำเนินการอยู่ได้ และ	
กลุ่มบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ที่ถูกปิดกิจการหรือถูกนำไปควบรวมกับสถาบัน	
การเงินอื่น	70
5 ผลการวิเคราะห์จากแบบจำลอง	76
5.1 กลุ่มธนาคารพาณิชย์	76
5.2 กลุ่มบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์	83
6. สรุปและเสนอแนะ	90
6.1 การวิเคราะห์โครงสร้างการถือหุ้นเบื้องต้น	90
6.2 การวิเคราะห์ผลการประมาณการสมการถดถอย	91
6.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	91
6.4 ข้อเสนอสำหรับการศึกษาเพิ่มเติม	92
รายการอ้างอิง	94
ภาคผนวก	97
ภาคผนวก ก	98
ภาคผนวก ข	99
ภาคผนวก ค	109
ประวัติผู้เขียน	110